

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

RADAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn, telefoon 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Bevrijding door het bloed des verbonds

U ook aangaande, o Sion! door het bloed uws Verbonds, heb ik uw gebondenen uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaaten....

Zacharia 9 : 11

Wat een bijzondere boodschap wordt hier gebracht. Bevrijding wordt toegezegd aan de gebondenen van Sion. De Heere haalt gevangenen uit de kuil zonder water, waarin zij hopeloos en zonder uitzicht zitten. Hij bevrijdt uit de gevangenis van de ballingschap. Maar hoe kan dat alleen? Door het bloed des Verbonds. Dat alleen is de zekere grond van het wonder der bevrijding.

Wat is dat het bloed des Verbonds? We hebben hier te denken aan het Verbond dat de Heere met Israël gesloten had. Denk maar eens aan de Verbondssluiting bij de Sinai. Daar spreekt Mozes de Woorden des Heeren tot het volk. En het volk antwoordt met één stem, dat zij al deze Woorden zullen doen. Maar nu laat de Heere het zien dat alleen in het bloed dat Verbond kracht heeft. Daarom laat Mozes jonge ossen slachten. De ene helft van dat bloed zet hij in bekkens en sprengt het op het altaar des Heeren. De andere helft sprengt hij op het volk. Zo vallen de druppels bloed op de hoofden van de kinderen Israëls neer.

In die handelingen laat de Heere zien, dat alleen door het bloed van het offer gemeenschap kan zijn tussen Hem en het volk. De Heere eist het leven, het bloed. Dat volk is een schuldig volk, heeft de dood verdiend. Het leven moet in de dood gegeven worden. Dat gebeurt in het offer. En het bloed moet gesprengd worden. Zo alleen kan er weer gemeenschap zijn. Krijgt God Zijn recht en de zondaar vergeving. Dat bloed reinigt om de levende God te dienen.

Dat bloed was een schaduw, had in zichzelf geen reinigende kracht. De brief aan de Hebreeën beschrijft het later, dat Mozes het volk besprenkeld had en dat niet anders kon. Maar dat het sprak van een betere offerande en een betere bloedstorting namelijk van de enige Hoge priester, van Jezus Christus. Hij moest Zijn bloed storten om gemeenschap te bewerken tussen de heilige God en een doemwaardig volk.

In eeuwige liefde gaf Hij Zichzelf terwille van doodschuldige zondaren om Zich te offeren als het Godslam. Hij heeft Zijn leven in de dood willen geven. En dat om als Middelaar het Verbond te gronden. Zijn bloed is het bloed des Verbonds. In dat bloed wordt het Verbond gepredikt en komen de zegeningen des Verbonds tot onwaardige zondaren. In dat bloed kan alleen de bevrijding uit de kuil zonder water werkelijkheid worden. De Statenvertalers tekenen daarom ook hier aan „in en door de kracht van het bloed van Christus, waarmede Ik het Verbond met u ingegaan, bevestigen zal”.

Hijgt u naar bevrijding? Ziet dat wordt geleerd in de kuil zonder water, waarin geen uitzicht op bevrijding overblijft van eigen kant. Israël had door eigen schuld de ballingschap verdiend. En wij allen zijn door eigen schuld de vrijheid

kwijtgeraakt. Niets is er te verwachten. Door de ontdekkende kracht van Gods genade wordt geleerd, dat wij de banden verdiend hebben en het waard zijn eeuwig om te komen. Alleen het wonder van Gods kant kan bevrijding geven van de banden, haalt uit de kuil zonder water. Geen waardigheid van zichzelf, geen verdiensten van eigen zijde kunnen dit ooit bewerken.

Wat wonder: het bloed uws Verbonds! Duizendmaal had Israël het verdiend om buiten dat Verbond om te komen. Sion moet het bekennen in de kuil: wij hebben ons er buiten gezondigd. Maar nu gaat de Heere het zeggen: Ik ben De-zelfde gebleven. Zelf durft u er u niet meer bijrekenen. Maar Ik heb u niet vergeten. Ik ben de Getrouwe gebleven. In eeuwige ontfermende liefde heb Ik nog geen streep gehaald door Mijn Verbond met u, maar zal Ik u bevrijden door het bloed des Verbonds.

In dat bloed doe Ik uw zonden teniet en vergeef Ik u uw ongerechtigheden. Wat een wonder, dat God zo spreekt en de kracht van dat bloed be-toont voor verlorenen. Zo moeten de poorten der gevangenis opengaan en is er vrijlating uit de kuil.

We leven in de lijdentijd. Het bloed des Verbonds staat in het middelpunt van de prediking. We horen het wat het Hem gekost heeft, Die dit bloed moest storten. Hij moest gebonden worden. De banden aanvaardten tot in de dood. Hij heeft het als een gewillige Borg ondergaan om voor de schuld te betalen, waarom verloren zondaren voor eeuwig in de gevangenis moeten omkomen. Om zo door bloed bevrijding te verwerven. Zijn gerechtigheid opent de deuren van die gevangenis.

Ook Verbondskinderen hebben bevrijding nodig. Een groot voorrecht is het, dat de Heere ons houdt onder de welmenende prediking van Zijn beloften. Maar daarom klemmt des te meer de vraag of wij ook weten van de noodzaak van deze bevrijding. Velen leven in de gevangenis alsof zij de hoogste vrijheid hebben. Het is geen nood in hun hart geworden hoe zij met God verzoend moeten worden. Dan wordt het bloed des Verbonds veracht en miskend. Heb er acht op. Zoek de kracht ervan in uw eigen leven, terwijl de tijd der genade u gepredikt wordt.

Maar wat een waarde krijgt dit bloed voor die geen mogelijkheid meer overhouden. Door het geloof ervaren gebonden en dat er bevrijding in ligt. Vrijlating door schuldvergevende genade. Uit de kuil gebracht op de rots des behouds om de levende God te dienen door de kracht van het bloed des Verbonds.

D. Slagboom

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

24

De gemeenten van Galatië leven in een grote verwarring omtrent de kennis van wet en beloften al is de wet zowel als de belofte een geschenk van God.

Velen zoeken hun behoud in de wet en hebben daar baat van. Als de mens door de kracht van de algemene genade zijn leven zoekt te beteren om te leven naar de regel van Gods wet, dan is daar niets op tegen. De rijke jongeling was daar in al ver gevorderd daar hij naar het oordeel

VAN DE ADMINISTRATIE

Het verzoek van Ds. v. d. Ent en ondergetekende om een nieuwe abonnee aan te brengen heeft weerklank gevonden. Van verschillende zijden, hetzij schriftelijk of telefonisch, werden ons nieuwe abonnees doorgegeven, zodat we 12 nieuwe abonnees konden noteren. Allen daarvoor onze dank. Opmerkelijk is het, dat onze lezerskring in het Noorden van het land zich steeds uitbreidt. Komt, vrienden in het Noorden, tracht in Uw omgeving meerdere bekendheid te geven aan „Bewaar het Pand”, opdat ons blad ook aldaar tot meerdere zegen gesteld moge worden. Tevens kunnen wij dankbaar melding maken dat extra werd ontvangen f 818,50, w.o. een gift van N.N. te Vlissingen groot f 200,—. Zoals wij hebben vernomen uit de pers gaat de porto 1 april a.s. weer omhoog, waarom wij vragen blijf ons bij de voortduur verblijden met een extraatje, opdat de abonnementsprijs van slechts f 10,— per jaar kan gehandhaafd worden.

Wij blijven uitzien!
Adm. adres: Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn.
Giro 70.43.50.

v. d. L.

van de Heere Jezus een beminne swaardig mens was. Daar was niets op tegen, is er niet in bestraft door de Heere Jezus.

Maar dat hij daarmee ingang dacht te bekomen in het Koninkrijk der hemelen, was verkeerd; hij kwam zichzelf daarmee te bedriegen en hieraan is hij ontdekt, hoewel het door hem niet ter harte genomen werd.

De uitwendige onderhouding van de wet werd in hem niet veroordeeld, maar wel dit, dat hij de liefde van de wet miste in zijn hart, want tot het verkopen van alles, om zijn goederen uit te delen aan de armen en de Heere Jezus te volgen tot zijn zaligheid, kon hij met de kracht van de algemene genade niet opbrengen. Dat deed hem bedroefd heengaan, door zichzelf af te keren van de Heere Jezus, daar hem vanuit de wet geen hoop gegeven kon worden voor de eeuwigheid.

Maar anderzijds heeft het dikwijls plaats dat zulke mensen, en dat ten onrechte, daarin opgebouwd worden alsof de uitwendige vroomheid vruchten zijn van het wandelen op de weg van heiligmaking.

Maar dat de levenden daarentegen altijd recht werkzaam zijn met de wet kan vanuit de Schrift niet gezegd worden. Al heeft het hart vanuit het beginsel der genade de wet hartelijk lief, dan is men van daaruit nog niet altijd recht werkzaam. Het geeft wel enige rust in het geweten, door te gaan op het pad der geboden, maar geen grond voor de eeuwigheid. En toch komt men soms tot gunstige gedachten van zichzelf, alsof dat de weg is die Christus heeft gebaad. Maar dat leidt niet tot het kloppen aan de enge poort, om te komen op het rechte pad van de waarachtige bekering, dat leidt naar de gekruiste Christus. De vervulling van Gods beloften kan vanuit de wet niet verkregen worden.

Het hart kan zo zich niet verblijden in de bekeering van hoeren en tollenaars, de geest des oordeels en der uitbranding is daartoe nodig, daar wij geneigd zijn de breuk op het lichtst te genezen. En dat doet de Geest des Heeren niet daar Hij het ons doet verstaan dat de wet geestelijk is, waarmee alle uitwendige en vleselijke godsdienst wordt weggevaagd. En door deze ontdekking aan onze ellendigheid en totale verdorvenheid met de ootmoedige bekentenis naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straffen verdiend te hebben, wordt het anders. Hoewel we denken dat de wet is tegen de be-

loftenissen, dan is dat nog niet zo. In Christus is de wet niet tegen de beloftenissen, al kunnen wij met ons verstand daar niet bij. Daar Christus gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren was, moeten we worden wat we in Adam zijn en dat is een gans verloren mens.

De wet staat in dienst van Christus, daar Hij haar heeft verheerlijkt in haar vloek en eis om de beloften te vervullen. Want in de beloften gaat het altijd om het heil van een gans verloren zondaar. En dat zijn wij niet zo het nog is een steunen op deugd en plicht.

Zeker, de weg van ontdekking en ontgronding is wel tegen ons menselijk denken en wensen in, maar desniettemin van belang voor ons innerlijk leven. Arm worden gaat tegen alles in, maar arm zijn valt mee, dezulken worden met goederen vervuld daar de Heere hen voor Zijn rekening belieft te nemen.

In de diepte der vernedering als het hart de Heere niets heeft aan te bieden, dan opent de Heere de beloften met haar rijke inhoud. Want elke belofte heeft Christus met de bediening van Zijn genade van God ontvangen. En die beloften zijn de beloften van het Evangelie. Bekomt die belofte haar vervulling in ons hart, dan is die belofte van Zijn zoekende, trekkende en vergevende liefde blijft vloeien, daar Christus de rijke inhoud is van die belofte en geschonken door de Vader. Die zich verheugt in haar vervulling, want Hij aanschouwt daarin Zijn beeld. Wel zou de wet tegen de beloftenissen zijn zo de wet niet, was in de hand en dat wil zeggen, in de bediening van Christus.

En dat niet alleen, maar de beloften zijn in Christus ja en amen, Gode tot heerlijkheid door ons. Door de vervulling van die heerlijke beloften wordt God verheerlijkt in Zijn ondoorgroendelijke wijsheid, Christus in de dierbaarheid van Zijn gezegende offerande daar Hij al die gezegende heilsgoederen er door kwam te verwerven. En dan de dierbare werkingen van de Heilige Geest om er plaats voor te maken in ons hart en leven. De wet is niet tegen de beloftenissen Gods, want zij verheugt er zich in, daar zij langs deze weg haar God verheerlijkt, Zijn schepsel is tot zegen en zaligheid en het werk van de Heilige Geest brengt tot volkomenheid om dezulken eenmaal te leiden in al de diepten Gods om God daarin te verheerlijken.

„Dat zij verre; want indien daar een wet gegeven ware, die machtig was levend te maken, zo zou waarlijk de rechtvaardigheid uit de wet zijn.” En dat is een tegenstelling waarvan de mogelijkheid niet is aan te wijzen, daar die er niet is. En dat dient om de Galaten, die door de werken van de wet zoeken behouden te worden, tot bezinning te brengen.

Het is de mens bij de verbreking van het verbond der werken niet verboden alles in het werk te stellen om uit de werken van de wet behouden te worden. De Heere Jezus heeft het ook de rijke jongeling niet verboden. Hij heeft hem zelfs de weg gewezen om zijn doel te bereiken, opdat hij vast zou lopen in het staan voor een totale onmogelijkheid. Want van daaruit kon de Borg alleen dierbaar worden voor het hart.

Velen zeggen het met de mond dat zij uit de werken van de wet niet behouden kunnen worden. Maar al de levenden hebben het geprobeerd en zijn ermee gekomen in de dood van de totale onmogelijkheid. En daar komt de levenskracht van Christus door de vervulling van de beloften tot openbaring. En zo heeft de Heere Jezus door alle tijden heen het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht door het Evangelie in gans verloren zondaarsharten.

Galaten 3 : 21.

R. Kok

Naar de katechisatie

170

DE WET DES HEEREN Het tiende gebod (2)

De Wet des Heeren heeft tweeërlei oogmerk. Zij is gesteld tot een KENBRON onzer ellende en tot een LEEFREGEL voor het leven der dankbaarheid van Gods kinderen. We hebben eerder opgemerkt, dat wel Christus de Wet vervuld heeft, maar dat zij daarmede niet kan terzijde gelegd worden vanwege haar tweeërlei oogmerk. Daarom moet de WET „scherpelijk geprekeet worden”, zoals onze Heidelberger aangeeft. Dat geldt ook voor het leven der dankbaarheid, opdat Gods kinderen bij ontdekkend licht na ont-

vangen genade al meer hun zondige aard zouden leren kennen. En juist ook hierom, dat die Wet voor hen is geworden een „liefde-wet”.

Het is dan ook onze Katechismus, die de vraag stelt: „maar kunnen degenen, die tot God bekeerd zijn, deze geboden volkomenlijk houden?” En dan luidt haar antwoord: „Neen zij; maar ook de allerheiligsten, zolang als zij in dit leven zijn, hebben maar een klein beginsel dezer gehoorzaamheid”. Maar zij voegt er aan toe: „doch alto, dat zij met een ernstig voornemen niet alleen naar sommige, maar naar al de geboden Gods beginnen te leven.”

Waarom voegt de Katechismus dit laatstgenoemde eraan toe?

Omdat de kerk steeds de strijd heeft te voeren op twee sterke fronten. Dat is tegen het REMONSTRANTISME en tegen het ANTI-NOMIANISME. Enerzijds tegen alle WERKHEILIGHEID, waarbij men de grond der zaligheid zoekt in de onderhouding van Gods geboden, in de werken der wet en anderzijds tegen het standpunt van de Anti-nominianen, die het met de onderhouding van Gods wet niet zo nauw nemen. Deze gaan ervan uit, dat het hun vlees is, dat zondigt en nu zeggen zij: laat dat vlees zich maar uitleven. Christus heeft immers de wet vervuld en de zonde vergeven.

Daarom merkt de Heidelberger op, dat de allerheiligsten maar een „klein beginsel” van deze gehoorzaamheid hebben. Maar ook: dat Gods kinderen „met een ernstig voornemen niet alleen naar sommige, maar naar al Gods geboden beginnen te leven.”

U hebt ook wel eens gehoord van het „PERFECTIONISME”. Wat leert dat? Wel, dat men hier kan komen tot een VOLMAAKTE onderhouding van Gods geboden. Men beroept zich op de Bijbel. Er staat in Phil. 3 : 15: „Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons hetzelfde gevoelen.”

Ook de Pinkster-groepen stellen, dat Gods kinderen hier in dit leven tot het „zonder zonde” kunnen komen. Zij beroepen zich op de uitspraak van Johannes in zijn algemene brief: „die uit God geboren is, zondigt niet.”

Wat die tekst van Phil. 3 : 15 betreft, bedoelt de apostel, dat het „volmaakt zijn” alleen ligt „in Christus”. Die „geworden is wijsheid van God en rechtvaardigheid en HEILIGMAKING en verlossing.” I Kor. 1 : 30. Duidelijk schrijft de apostel in Phil. 3 : 14 over het verband van het „volmaakt zijn”, namelijk wanneer hij het heeft over „de prijs der ROEPING Gods, waarnaar hij jaagde. Want hij zegt in vers 12: „Niet, dat ik het alrede gekregen heb of alrede volmaakt ben, maar ik jaag daarnaar, of ik het grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.”

Zeer zeker schrijft Johannes: „die uit God geboren is, die doet de zonde niet”. (I Joh. 3 : 9). Maar dat heeft betrekking op de NIEUWE NATUUR, die Gods kinderen hebben gekregen in de wedergeboorte. En die kan niet zondigen. Maar Gods volk draagt ook nog bij zich de overblijfselen van de OUDE natuur, de verdorven aard. In dit verband schrijft dezelfde Johannes in I Joh. 1 : 8: „Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet!” En we lezen in de brief van Jakobus, hoofdstuk 3 vers 2: „Want wij struikelen allen in vele.”

Maar kan men dan niet lichtvaardig met de eis der Wet handelen? Die eis vraagt toch een „volkomen” onderhouding: „Gij zult liefhebben den Heere, uw God, met geheel uw verstand” enz.?

Volstrekt niet. Want de Heere maakt Zijn volk volkomen eens met die eis. En als „liefde-wet” belijdt Gods kind van harte, dat de Heere het zo eeuwig waardig is, gekend, gevreesd en gediend te worden, om Zijns Zelfs wil! De allerheiligsten hebben maar een „klein beginsel” dezer gehoorzaamheid.

Dit zijn de z.g.n. verst-gevorderden in de genade, naar de vrijmacht Gods ten aanzien van de bedeling Zijner genade-gaven. Johannes heeft het over „vaders” in de genade. I Joh. 2 : 13.

Deze hebben nog maar „een klein beginsel” van de gehoorzaamheid des geloofs. Dat beginsel is op zichzelf wel volkomen als werk Gods, in het hart gelegd. Maar dit beginsel kan, wat de beleving ervan betreft, als onder de as liggen vanwege bestrijding of dwaling. Zie het bij de Bijbelheiligen. Bij Noach, bij Abraham, bij Jacob, bij David, bij Petrus. Zelfs Paulus moest belijden: „Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar

het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.” En „Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?”

Deze „onvolkomen onderhouding” is Gods volk niet naar hun zin. Het zou zo gaarne anders willen. Het is de voortdurende strijd tussen de oude en de nieuwe mens. Dat wil niet zeggen, dat er twee mensen zijn, maar wel, dat Gods kind een „twee-mens” is geworden. „Doch alto”, zegt onze Heidelberger, „dat zij met een ernstig voornemen niet alleen naar sommige, maar naar al de geboden Gods beginnen te leven.

Het is hier een „beginnen”. De heiligmaking is hier „ten dele”. De onvolkomen onderhouding zal enerzijds Gods kinderen „klein houden” in zichzelf, maar ook AFHANKELIJK en wel: van kracht van Christus! Zo getuigt Paulus in Phil. 3 : 10: „Opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner Opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.”

Eens zal de VOLKOMENHEID er zijn! Wanneer Gods kinderen het lichaam der zonde mogen afleggen en zullen delen in de eeuwige overwinning, maar . . . door Christus! Dan behoeven zij nooit meer te klagen :

„En wordt mijn vlees door ’t kwade licht verrast.

Ai, laat het mij toch nimmer overheren.”

Dan nooit meer zondigen, eeuwig God bedoelen en Hem verheerlijken!

Lezer(es)! Kent u dat beginsel der genade, van het nieuwe leven?

En al is het slechts „een klein beginsel”, het leeft toch. En dat openbaart zich in de vruchten van het nieuwe leven, in zijn eigenschappen, zoals: droefheid naar God als smart over de zonde, honger en dorst naar den Heere en naar Zijn heil. Afkeer van de zonde en van de wereld met haar begeerlijkheden en een hartelijke lust om, kon het zijn, naar al Gods geboden te wandelen, ja in een hartelijke vreugde in God, naar de maat van de beoefening van het geloof! Zo kende David z’n vermaak in de inzettingen des Heeren (psalm 119 : 16 onber.). Die inzettingen waren hem „gezangen ter plaatse zijner vreemdelingschappen”. (ps. 119 : 54). En Paulus getuigt in Rom. 7 : 22: „Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens.” Smeken we om diè genade-weldaden!

En moet de begenadigde wel eens zeggen: hoe zal ik er nog ooit komen? Dan geve de Heere door het geloof te zien en te beleven, dat de vaste waarborg hiertoe ligt in de belofte van die getrouwe Zaligmaker: „Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” En . . . „Ik leef en gij zult leven!”

E.

v. L.

Na de Generale Synode

6

We willen ook enkele opmerkingen maken naar aanleiding van het rapport deputaten eenheid en de behandeling daarvan ter synode. Zie hiervoor ook De Wekker van 1 november 1974.

In het rapport worden vele zaken besproken, die we hier voorbijgaan. Voor ons is vooral van belang het punt van de contacten met de vrijgemaakten buiten verband. In toenemende mate komt er in bepaalde gemeenten en streken een zekere toenadering tot de vrijgemaakten.

Het rapport constateert o.a. een verblijdende mate van eenstemmigheid met de commissie van de vrijgemaakte kerken buiten verband met name op het punt van de toeïgening des heils. De commissie, die deze aangelegenheid ter synode moest voorbereiden, attendeerde hierop en vermeldde ook, dat een harer leden betwijfelde of op grond van de rapportgegevens de conclusie niet te voorbarig getrokken is.

Je zit hier weer midden in de kerkelijke verschillen. Het gebrek aan eenheid van gevoelen in onze kerken komt ook op dit punt duidelijk naar voren. Het is in feite zo, dat er (velen?) zijn, die zich nauw verwant voelen aan de vrijgemaakten en (gelukkig vele) anderen, die niet de minste overeenstemming met hen hebben. Wanneer de deputaten een andere samenstelling hadden gehad en de synodale commissie eveneens bestaan had uit een meerderheid van hen die afzijdig staan tegenover samenwerking (of hoe men de contacten ook noemen wil) dan zouden de rap-

perken anders hebben geluid. Het blijkt steeds weer, dat in onze kerken niet op gelijke wijze over de vrijgemaakten wordt gedacht. Daarom kan het zoeken van kontakten met die groepering alleen maar leiden tot verdere afbraak van eigen kerkelijk leven. Er zijn al veel punten te noemen waarin we het niet met elkaar eens zijn. Je vraagt je soms af of er nog punten van overeenstemming overgebleven zijn. Die gaan in vele gevallen niet verder dan het feit, dat men tot hetzelfde kerkverband behoort. We hebben niet de indruk gekregen, dat de vrijgemaakten buiten verband als (losse) gemeenschap werkelijk zoveel prijs stellen op een samengaan in één kerkverband met onze kerken. Velen onder hen willen in eigen kring niet eens weten van een verhouding met andere gemeenten zoals die eeuwenlang als juist gegolden heeft en is neergelegd in een kerkorde. Maar dan is aansluiting bij anderen die wel een vast kerkverband voorstaan alleen op grond daarvan al uitgesloten. Van een innerlijke behoefte om kerkelijk dezelfde weg te gaan blijkt nog niet veel, al constateert men hier en daar, dat men elkaar gevonden heeft.

Hoe moet dat nu verder? Kunnen gemeenten van de vrijgemaakten en van onze kerken straks plaatselijk samensmelten, al of niet met medewerking van een generale synode? Kunnen die gemeenten dan aangesloten zijn bij twee verschillende kerkelijke verbanden? We gaan niet verder vragen.

De verwarring wordt hoe langer hoe groter. Voor samensmelting van twee kerkelijke groeperingen is wel allereerst nodig een duidelijke innerlijke overeenstemming. Ook hier geldt: zullen twee tezamen wandelen tenzij dat zij bijeengekomen zijn?

De huidige ontwikkeling moet ons met zorg vervullen. In onze gemeenten, die de oude lijn willen aanhouden, zijn er geen kerkelijke kontakten met de vrijgemaakten. Die gemeenten worden om zo te zeggen door de vrijgemaakten met rust gelaten omdat ze toch wel beseffen, dat er geen gemeenschappelijke grondslag is. Men zocht van die zijde ook geen kontakten met de Gereformeerden Gemeenten of de Oud-Gereformeerde Gemeenten. Men voelt het wel aan, dat men met hen niet kerkelijk zou kunnen samenleven.

Het komt er een beetje op neer, dat de behoudende groepering in onze kerken losgelaten wordt ter wille van het verkrijgen van een zo begeerde eenheid met de vrijgemaakten buiten verband. De vraag is nog of de liefde niet in hoofdzaak van één kant komt.

We gaan niet verder in op wat de generale synode besloot. We vermelden alleen, dat zij de mogelijkheden voor de vrijgemaakten buiten verband om op onze kansels te komen vergrootte. Zie hiervoor bovengenoemd nummer van „De Wekker”

Er was op de synode ook een rapport van de vertegenwoordiger in de Raad voor Contact en Overleg betreffende de Bijbel (RCOB). Uit het korte verslag nemen we het volgende over:

„De RCOB is in 1967 opgericht als een landelijk orgaan dat vorm moet geven aan de uitgesproken behoefte tot een regelmatig contact en wederzijdse voorlichting tussen kerken, geloofs-gemeenschappen en bijbelgenootschappen betreffende de arbeid rondom de bijbelvoorziening.

De bedoeling van de Raad is in praktijk te brengen dat het werk van het bijbelgenootschap een zaak van de gemeente is. Kerken en geloofs-gemeenschappen behoren zich betrokken te weten bij alle arbeid van bijbelgebruik, bijbelvertalen en bijbelverspreiden.

De RCOB heeft zich o.a. beziggehouden met een bezinning op de dynamisch equivalente vertaalmethode (i.v.m. het verschijnen van de uitgave „Groot Nieuws voor U”), de steeds duidelijker wordende bemiddelende taak van de bijbelgenootschappen ten aanzien van het bijbelgebruik en de aanbevelingen inzake vertalingen en gebruiken van de bijbel die aan de bijbelgenootschappen konden worden gedaan.”

De vertegenwoordiger van de synode in deze Raad stelde o.a. voor hem bevoegdheid te geven kontakt op te nemen en overleg te plegen met de deputaten voor de evangelisatie en haar vergaderingen te bezoeken wanneer dat nodig is om een standpunt inzake bijbelvertalen, -verspreiden, en -gebruiken in te nemen.

Dit rapport werd in handen van een voorbereidende commissie gesteld. In deze commissie hebben we naar voren gebracht de ontwikkeling van

het Nederlands Bijbelgenootschap. Er is een internationale organisatie van bijbelgenootschappen, die nauw samenwerkt met de Wereldraad van Kerken. We vonden geen steun toen we voorstelden aan de synode het voorstel te doen om geen vertegenwoordiger meer in de RCOB te benoemen.

In de openbare vergadering van de synode vond ons standpunt wel begrip maar met grote meerderheid van stemmen werden de voorstellen van de commissie aanvaard. De zaak blijft dus in wezen zoals die was.

B.

Ontmoetingsdag

TE SLIEDRECHT - CENTRUM

D.V. OP ZATERDAG 5 APRIL 1975

MORGENSAMENKOMST

Aanvang 10.30 uur

Opening: Ds. G. Blom

Spreker: Ds. D. Slagboom

Slotwoord: Ds. A. Baars

PAUZE

MIDDAGSAMENKOMST

Aanvang 2 uur

Opening: Ds. R. Kok

Spreker: Ds. H. C. van der Ent

Slotwoord: Ds. M. C. Tanis

De ontmoetingsdag zal weer worden gehouden in het zeer ruime kerkgebouw van de kerk van Sliedrecht-centrum. Er zal gezorgd worden voor koffie en frisdrank. De dag zal ongeveer om 4 uur gesloten worden. Allen zijn welkom. Treft nu reeds voorbereidingen om zoveel mogelijk gezamenlijk te komen. De Heere geve, dat we elkaar te zijner tijd in groten getale in Zijn gunst mogen ontmoeten.

B.

Onze reis naar Canada in 1974

5

We waren nu op een bekende plaats gelogeed. Het werd de achtste keer, dat mijn dochter in ditzelfde huis voor ons mocht zorgen en ze deed het uitstekend. Al betrekkelijk kort na hun huwelijk hebben ze aan de Trinityroad een huis gebouwd en zo wonen er nog. Toentertijd stonden er slechts enkele burger-huizen. Wel was er hier en daar een boerderij of een rentenierswoning, maar overigens was er een jaar of tien geleden weinig bebouwing. Maar in de loop der jaren is dat wel anders geworden. Elk jaar kunnen we constateren, dat er weer bijgebouwd is. Het wordt daar zo langzamerhand een kleine buurtschap. Nu is dat nog niet zo erg, maar op de duur zou het landelijke verloren gaan. Het heeft natuurlijk voordelen om buiten te wonen. Ook in ons land heeft het voor velen iets aantrekkelijks. Het heeft natuurlijk ook nadelen. Men woont ver van de stad, waar de inkopen moeten worden gedaan. En de kinderen moeten al vroeg naar school. Ze worden opgehaald door een schoolbus. En pas om een uur of 5 komen ze weer thuis. Dat zijn lange dagen, vooral voor jonge kinderen. De overheid gaat de lintbebouwing erg tegen, evenals dat hier op het platte land gebeurt. Men moet naar ik meen wel 25 acre, zo'n 12 hectare, land hebben om buitenaf een huis te mogen bouwen. Al is Canada een groot land en al zijn er veel mogelijkheden, men kan er toch niet doen en laten wat men wil. Dat zou zich later wreken. Mensen, die plannen hebben om te emigreren, moeten daar terdege rekening mee houden.

Maandag was een rustige dag, die in familiekring werd doorgebracht.

Dinsdagmorgen gingen we met Lies, mijn dochter, mee naar de oudjes zoals ze het zei. De vrouwenvereniging had op zich genomen om bij wijze van evangelisatie elke week gezamenlijk een bejaardentehuis te bezoeken en met de mensen te spreken. Je komt zo in aanraking met de grote nood van vele mensen in natuurlijk, maar vooral in geestelijk opzicht. Het was geen bejaardentehuis naar de eisen des tijds ingericht, waar Lies ons bracht. Het zag er alles even eenvoudig uit, wel netjes. De meeste bejaarden hadden geen eigen slaapkamer. Er waren slaap-

vertrekken voor een stuk of zes personen. Overdag zaten de bejaarden in verschillende dagverblijven. Alle privacy ontbrak. Er kwamen ook andere vrouwen. De meeste van haar kenden we persoonlijk. Ze gingen naar verschillende afdelingen. Lies ging ons voor naar haar oudjes. In geestelijk opzicht was er geen contact met hen te krijgen. Wel bleken sommige oudjes vroeger wel bij Gods Woord te zijn grootgebracht. Een der vrouwen zegde zonder hapering een tekst op: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Een andere verpleegde wilde dat haar bijbeltje op een bepaalde plaats opengelegd werd. Dan kon ze daaruit na de maaltijd lezen. Ze was zo gebonden door reumatiek, dat ze zelf de bijbel niet kon openen daar waar ze wilde. Het was een voudige arbeid. De Heere kan het zegenen. Een van de dames van de vrouwenvereniging erkende, dat er zo weinig van het evangeliserende van de arbeid terecht kwam.

Wat is de mens buiten God toch diep ellendig. Daartegenover staat dat zij welgelukzalig zijn, die de Gods Jacobs tot hun hulp hebben, wier verwachting van de Heere alleen is. Dan kan de weg ook moeilijk zijn, maar Gods kinderen hebben een toevlucht en ze hebben uitzicht. De volgende avond kwamen er verschillende kerkeradsleden uit Hamilton met hun vrouwen op bezoek. Dat was ter gelegenheid van mijn verjaardag, die ik een dag later hoopte te mogen vieren. De dames brachten bloemen mee, een kostbaar geschenk, en van de broeders kreeg ik een boek over George Whitefield, de bekende opwekkingsprediker. Daar was ik zeer verblijd mee. De avond werd met goede gesprekken doorgebracht en met dankgebed door een van de gesloten.

Donderdag werd ik 69 jaar oud. Al enige keren bracht ik mijn verjaardag in Canada door. Dat vinden de Canadezen, groot en klein, fijn. Alle kinderen en kleinkinderen kwamen en verrasten ons met allerlei cadeaux. Ook kwamen er nog anderen op bezoek. Het was een echte familie-dag.

We slaan weer een en ander over en komen zo tot de zaterdagavond. Toen kregen we bezoek van onze vrienden uit Kamoka. Ze wilden nog even afscheid komen nemen. Ze hadden daar een lange tocht heen en terug voor over. Later hebben we hen weer in eigen pastorie in Meerkerk ontmoet, toen ze voor enkele weken in ons land waren. Zo blijven de banden bewaard.

De laatste zondag brak aan. We preekten 2 keer in Hamilton en hadden een middagdienst in Dundas te vervullen. De eigen predikant Ds. G. Hamstra was naar de West om daar de gemeenten te dienen. Daardoor was ik niet in de gelegenheid hem deze keer te ontmoeten. Het deed me weer veel genoegen om in Dundas Gods Woord te bedienen. Steeds weer mag ik daar niet opening preken en dan is er overname bij de hoorders. Dat is iets wat je niet onder woorden kunt brengen, maar wel gewaar kunt worden. Ook daar werden vrienden gegroet en handen gedrukt.

Na de avonddienst in Hamilton spraken we af, dat we de volgende avond nog bij een van de vrienden zouden samenkomen. Dat gebeurde. De kamer zat 's avonds vol met oudere en jongere mensen. Het waren geen vreemden voor ons. We mochten samen spreken over de genade, die de Heere verheerlijkt in de harten van zondaren en de wegen, die de Heere met Zijn volk gaat. Het werd ongemerkt laat. Ook in Canada wordt nog mensen gevonden, die oprecht aan de Heere en Zijn dienst verbonden zijn en die als hoofdzaak in hun leven zien de Heere weer tot hun deel te krijgen en Hem alleen te behagen. Nog een paar dagen restten. De fam. uit Norwich kwam dinsdag op bezoek en woensdag gingen we met z'n allen naar Norwich, omdat Bill jarig was.

Zo brak de donderdag aan, de dag, waarop we moesten vertrekken. Marja, mijn dochter uit Norwich, kwam met haar acht kinderen. Allen wilden ons wegbrengen; ook de familie uit Ancaster. En zo gingen we dan weer in twee volle wagens naar Toronto. Nu waren er alle 13 Canadese kleinkinderen bij.

Onderweg naar het vliegveld kwamen er allerlei gedachten op. Het afscheid kwam. Zouden we elkaar ooit terugzien? De Heere alleen weet het. Onze tijden zijn in Zijn hand. Gelukkig, wanneer

wij ouderen en jongeren dat mogen zien. In het stationsgebouw, terminal I, konden we nog enige tijd bij elkaar zijn. We gaven de koffers af en gingen gezamenlijk naar de gate, die we door moesten om in het vliegtuig te komen. Tenslotte moesten we nog aangespoord worden om haast te maken. We gingen door de controle. De wegbrengers konden we nog een poos achter het glas zien, maar toen moesten we gaan. We kregen onze plaats in het vliegtuig. Dat vertrok op tijd. Het werd na enkele uren donker. De nacht was kort. We gingen het licht tegemoet. De verzorging aan boord was goed. We konden nog een poos slapen en dat deed ons goed.

Om ongeveer 5 voor half 7 in de vroege morgen kwamen we op Schiphol aan. We werden afgehaald door m'n schoondochter met haar kinderen. Ook waren er drie andere kleinkinderen met een vriend uit Meerkerk. Ze waren geloogd in Maartensdijk en waren heel vroeg opgestaan en per fiets naar Schiphol gekomen om ons daar te verwelkomen. Thuis was er onze trouwe hulp. Ze zorgde voor koffie. Anderen kwamen. We waren weer thuis. Er was stof tot ootmoedige dank.

De arbeid wachtte weer. We moesten 's middags nog naar Ameide om een moeilijke boodschap van Addi en Anneke aan hun ouders over te brengen. Toen we in Clifton waren was hun kind al niet in orde. Een dag vóór ons vertrek uit Canada belde Anneke op. Ze vertelde, dat de kleine Wim wegens hersenvliesontsteking in een ziekenhuis in New York was opgenomen. Zij en Addi waren met zorg vervuld. In korte trekken vertelde ze alles. Ze vroeg om de ouders voorzichtig in te lichten. Er was al een brief onderweg. Zo legden we die middag twee bezoeken in Ameide af. Wat gaat het gemakkelijk om een dergelijke boodschap te doen, wanneer je die moet brengen aan mensen, die de Heere moge kennen en vrezen. De nood van kinderen en kleinkind bond aan de troon der genade en de Heere hoorde het gebed, in eenswillendheid tot Hem opgezonden en Hij deed rusten in wat Hem behaagde. De Heere maakte het wel. Eerst kwam Addi thuis. Het kind lag toen nog in het ziekenhuis. Later mocht de jonge moeder met haar lieveling terugkeren. De Heere is een God van wonderen. Er is overvloedige stof om met alles in Hem te eindigen. En hiermee willen we dan sluiten.

DE PREDIKING VAN DE NADERE REFORMATIE

16

Dr. Brien en gaat na — zie ons 5e artikel — waar er in de geschiedenis van de prediking uitlopers van de klassifikatiemethode van de Nadere Reformatie te vinden zijn. Hij vindt die niet in het piëtisme, wel in de afscheiding. Hij wijst op een verbindingslijn, die er loopt van de Nadere Reformatie naar de afscheiding. Hij vindt in de prediking van de afscheiding meer aandacht voor de verkondiging van Christus in Zijn verlossingsdaden en van de beloften tot geloof en behoud dan in de prediking van de Nadere Reformatie. Ook breekt — aldus Dr. Brien — in de afscheiding de visie op de gemeente als verbondsgemeente almeer door, zodat de predikers haar anders benaderen dan vanuit de volkskerkidee, omdat de afgescheiden predikers dogmatisch en praktisch anders de gemeente zagen dan de predikers van de Nadere Reformatie, die in de volkskerk hun dienst verrichtten.

Verder vermeldt Dr. Brien hoe nu de situatie is in de Christelijke Gereformeerde en in andere kerken. In onze kerken is er een kleine stroom, die zich in de prediking richt op de klassen van de hoorders en hen toesprekt met een heilsordelijk gestructureerde boodschap. Bij de Gereformeerde Bond zijn bevindelijke predikers, die „gevoelsmatig” preken en de „zielsgestalten” breed uitmeten. Hij noemt verder „de zogenaamde zwarte-kousen kerken, waartoe de gereformeerde gemeenten, de oud-gereformeerden en nog een aantal kleinere groeperingen en „losse” gemeenten gerekend worden”. Volgens Dr. Brien bepaalt in hun preken de leer van de uitverkiezing de cesuur.

Er komen hier allerlei zaken aan de orde, die nadere aandacht vragen.

Het eerste is wel het feit, dat er nu nog uitlopers zijn van de Nadere Reformatie. Daarin ligt

ook wel de oorzaak van de afscheiding in 1834. Wanneer de prediking van de Nadere Reformatie overal weerklank gevonden had en er in leer en leven gebondenheid zou geweest zijn aan Gods Woord en de belijdenis van de kerk dan zou het niet tot afscheiding hebben kunnen komen.

De prediking van de Nadere Reformatie had vrucht. Zij is geheel in overeenstemming met Gods Woord. Zij sluit aan bij de praktijk van het leven van Gods kinderen. Zij werd en wordt gezocht door degenen die de Heere vrezen. Daaruit vloeit voort, dat heden ten dage nog de bevindelijke prediking wordt gevonden.

Met de reformatie keerde de kerk terug tot de waarheid van Gods Woord. We hebben uit die tijd en uit de eerste tijd daarna onze belijdenisgeschriften. Die gaan uit van de zuiverheid van de kerk en van de oprechtheid van het belijden van de waarheid. Desondanks is er verstarring gekomen en veel meer, waardoor de volkskerk-gedachte kon gevoed worden. Er was geen overeenstemming tussen belijden en beleven. Bij Israël, dat uit Egypte bevrijd werd, trok veel gemengd volk op. Er is altijd een scheidingslijn geweest tussen hen, die de Heere in waarheid toebehoorden en — zoals onze belijdenis zegt — hypokriet en die zich niet van ganser harte tot God bekeerden.

Al komt het niet overal tot een formele afscheiding — in 1834 en de jaren daarna zijn niet allen, die de waarheid oprecht beleden, met de afscheiding meegegaan — toch blijkt altijd weer, dat er nog een andere afscheiding is, waardoor geestverwanten zich bij elkaar voegen, ondanks kerkelijke muren, die er in onze dagen veel zijn. Geheel in overeenstemming hiermee is, dat Dr. Brien constateert, dat in verschillende kerken, ook in de Herv. kerk, uitlopers te vinden zijn van de prediking van de Nadere Reformatie.

De geschiedenis heeft wel bewezen, dat we met de afscheiding niet klaar gekomen zijn. Er kwamen al spoedig allerlei verwickelingen, verschillen, scheuringen enz. Dat is tot onze dagen doorgegaan. Dat alles is te verklaren uit het vele menselijke, dat onder alles gevonden wordt. Maar we mogen daarbij niet uit het oog verliezen, dat er toch bij sommigen een innerlijke drijfveer was. Zij vonden hun kracht in de prediking, zoals die door de Nadere Reformatie werd gebracht. De geschriften van de predikers uit die dagen waren in ere.

Het mag onze aandacht niet ontgaan, dat er steeds weer een verwordingsproces geweest is. We vinden dat al als Israël in Kanaän gekomen is en de mensen, die de wonderen des Heeren gezien hebben, heengaan. We vinden het ook in de kerk vóór de Reformatie. En in onze Vaderlandse kerk is het in de dagen vóór en na Dordt niet anders gegaan.

Dit verwordingsproces heeft zich na de afscheiding voortgezet, ook in de afgescheiden kerken. Daaruit is ook te verklaren, dat in later tijd velen niet meer gebonden waren aan de beginselen van de Nadere Reformatie, die zo'n grote invloed hadden uitgeoefend bij de afscheiding.

Er kwamen nieuwe scheuringen en afscheidingen. In 1869 kwam er gedeeltelijk weer een vereniging. Maar toen in 1892 de Afgescheidenen en de Dolerenden samengingen voelden velen zich bezwaard. Zij bleven wat zij waren. Uit de verantwoording die zij aflegden blijkt duidelijk, dat we hier te maken hebben met een uitloper van de Nadere Reformatie. We hopen te zijner tijd wel een en ander uit deze verantwoording naar voren te brengen. Dit geschrift is in onze dagen van grote betekenis.

Wanneer we de jaarboekjes uit vroeger dagen er op nazien, zullen we kunnen constateren, dat er onder de predikanten velen waren, die de beginselen der Nadere Reformatie deelden. Dat is ook het geval met vele afgevaardigden uit die dagen naar de meerdere vergaderingen. Toen hadden de bevindelijke predikers in onze kerken een ruime en gewaardeerde plaats.

We kunnen namen noemen van docenten aan de theologische school, die predikten zoals de mannen van de Nadere Reformatie. In onze jonge jaren hebben we meermalen verschillende docenten horen preken. Van docent De Bruin herinneren we ons een preek over Handelingen 7:13: En in de tweede reize werd Jozef zijn broederen bekend. Docent Van der Heiden preekte uit Handelingen 10 over Cornelius. In zulke preken kwam de onderscheiding van de hoorders voor op dezelfde wijze als in de preken

van de mannen van de Nadere Reformatie. We kunnen uiteraard, gelukkig, meer namen noemen, maar volstaan met dit tweetal. Er worden meer voorgangers nog met ere genoemd. Zij hadden een plaats in de harten van Gods kinderen en waren bemind om hun werks wil. Namen kan men vinden in de acta van de Generale Synodes. Preken kan men vinden vooral in de eerste jaargangen van de prekenreeks „Uit de Levensbron”. In verschillende gemeenten worden zulke preken nog graag gelezen en gehoord.

In die jaren hadden onze kerken voor een groot gedeelte een goede naam ook bij andere kerkelijke groepen, die Dr. Brien aanduidt als de zwarte kousen kerken, een aanduiding die overigens niet van hem afkomstig is. Velen uit onze kerken denken nog met hoogachting terug aan herders en leraars uit vroeger dagen, die voor hen tot zegen zijn geweest. Anderen, die onze kerken verlaten hebben, spreken met grote waardering over dienaren met wie zij vroeger in en uitgegaan zijn. Daaruit kwam en komt het voor, dat preken van dienaren uit andere kerken van onze kansels gelezen worden. En ook dat preken van Chr. Geref. predikanten in andere kerken gelezen worden. Meermalen hoorden we b.v. van preken van Ds. F. Bakker, die onder ons nog voortleeft, die men met instemming leest en aanhoort. Dit is alleen daaruit te verklaren, dat de vertolking van de waarheid van Gods Woord op een zodanige wijze plaats vindt, dat deze aanslaat in de harten van hen die het leven der genade mogen kennen. Dan is het dezelfde Geest, Die onderwijst.

Het vragenboekje van Hellenbroek was in ere en werd veel gebruikt op onze catechisaties. Dat boekje heeft overal schier opgang gemaakt, eeuwenlang, en nog zijn er catecheten, ook in onze kerken, die het gebruiken. Dat bevestigt ook weer, dat we in onze kerken een uitloper hebben van de Nadere Reformatie.

B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

Gideon 41

Nu dan, roep nu uit voor de oren des volks, zeggende: Wie blode en versaagd is, die kere weder en spoede zich naar het gebergte Gileads. Toen keerden uit het volk weder tweeëntwintig duizend, dat er tienduizend overbleven”.

Richt. 7:3

Dat is geweest daar, op dat gebergte van Gilbair, bij de fontein Herod. Tweeëndertigduizend mensen waren daar samenvergaderd. Dat is een grote schare. Zoveel mensen kan niemand bespreken, en zeker niet in de open lucht. Daarom zie ik in mijn gedachten boodschappers door het leger gaan, die overal het Woord des Heeren doorgeven. Ja, dat is wat: Het Woord des Heeren doorgeven. Dat doen wij nu ook weer. Geeft er daarom maar goed acht op.

Het klinkt overal: Wie blode en versaagd is, die kere weder en spoede zich naar het gebergte Gileads. Wie blode en versaagd is, dat zijn mensen, die bang en benauwd zijn. Mensen, die geen leeuwenhart hebben. Zij waren wel opgekomen, toen Gideon hen op liet roepen, maar met een bevend hart. Zij dachten aan alles wat er wel zou kunnen gebeuren. De Midianieten waren zo sterk. Zij waren er zoveel jaren door onderdrukt. Veronderstel eens, dat de gehele onderneming op een mislukking uit zou lopen. Neen, zij zagen het echt nog niet zo zitten. Als zij dachten aan mogelijk verlies, tot zelfs hun leven toe, dan kromp hun hart ineen. Dan zagen zij nooit hun vrouwen en kinderen meer. Dan was het afgelopen. Voor goed.

En daarom, de eerste slaakt een zucht van verlichting. Hij ziet zijn kans schoon om de strijd te ontlopen. Hij pakt zijn biezen en vertrekt, zo snel zijn benen hem dragen kunnen. Hij spoedt zich naar het gebergte. Daar zou hij veilig wezen! zeggen ze tegenwoordig. Een tweede volgt, een derde ook, en een vierde en een vijfde, tien, twintig, honderd, duizend. Het lijkt wel of allen de benen nemen. Er gaan er tweeëntwintigduizend op de loop. Ja echt, letterlijk op de loop. Het lijkt er wel op, of er niet één zal overschieten. Meer dan tweederde gaat heen. Dat is twee van de drie. Er schiet er maar één van de drie over. En het leger was op zichzelf nog wel aar-

dig, maar in verhouding tot het leger van de vijand, was het maar een kleine minderheid. En die slinkt nu ook nog in de als sneeuw voor de zon. Eerst was het in verhouding 1 tegen 4. Dat was al heel ongelijk. Doch nu worden de verhoudingen nog veel ongelijker. Het is nu 2 tegen 27. Want het leger van de vijand telt altijd nog honderdvijfendertigduizend man, en het leger van Gideon telt er nu maar tienduizend meer. Honderdvijfendertig staat tot tien, dat is $13\frac{1}{2}$ staat tot 1, dat is 27 staat tot 2. Dat is een eenvoudige rekensom. Ja dat moeten onze jonge mensen ook doen. Rekenen is voor velen een moeilijk vak. Rekenen tot eer van God, dat is een heilig vak. Dat leer je op een aardse school niet. Toch is het een voorrecht als je een aardse school bezoekt, waar men met deze dingen nog rekening houdt. Men zegt wel eens: rekenen is rekenen. Op een openbare school is twee en twee precies eender vier, als dat het op een christelijke school het geval is. Dat is maar tot op zekere hoogte waar. Twee en twee is altijd en overal vier. Maar het maakt toch verschil, hoe ik de getallen leer bekijken. Houd ik dan in de uitkomst van al mijn berekeningen nog rekening met God, of reken ik alleen maar met cijfers en niet met God? Ik bedoel dit natuurlijk in de praktijk van het leven. En daar word ik toch op de scholen toe voorbereid? De manier waarop ik rekenen leer, is dus echt niet om het even. Ik hoop dat jullie dit goed in gedachten zullen houden. Dan gaan jullie misschien ook de strijd voor het „christelijk onderwijs” beter begrijpen. Want dat is echt geen onbetekenende zaak. Integendeel!

Dat er zovelen weglieden is voor Gideon echt wel een geloofsbeproeving geweest. Wij zouden veeleer denken, dat hij een bevel gekregen had, om nog maar eens een oproep het land te laten doorgaan, om nog meer mensen te krijgen. Zo redeneren we toch in normale omstandigheden. Als er nu eens tweëndertigduizend bijgekomen waren, dan had men nog maar met „één tegen twee gestaan. Maar dan zou dat redelijker geweest zijn, dan zoals het nu gebeurde.

Wie zal zeggen, wat er in het hart van Gideon is omgegaan, toen hij al die mannen op zag stappen? Hij was tenslotte maar een mens van gelijke beweging gelijk alle anderen. En dan kan ik het wel een beetje begrijpen. Het zou mij helemaal niet verwonderen, als hij al die mensen met schrik en beving heeft nagestaard, denkende en misschien ook wel zeggende: Heere, Heere, wat moet er nu van terecht komen? Ik houd geen mens over. En dan komt de Satan er natuurlijk ook bij. Ik weet wel, daar staat niets van in de bijbel. Maar alles staat ook niet in de bijbel. En al staat het er hier nu niet bij, er staat wel in de bijbel, dat hij altijd rondgaat. Dan eens als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden, en dan weer eens als een engel des lichts, om de mens met schoonschijnende woorden te verleiden. Hij is altijd op de been. En al degenen, die de Heere vrezen, komen daar achter. En Gideon vreesde de Heere. En daarom durf ik het met de grootste vrijmoedigheid te zeggen, dat de Satan hem ook nu niet met rust gelaten zal hebben, en tegen hem gezegd zal hebben: Daar gaan nu al je mensen. Weet jij het nog? Eerst zijn ze op Gods bevel gekomen. En nu moeten ze allemaal weer op Zijn bevel vertrekken. Dat is ook een God! Daar kun je maar weinig staat op maken. En dan: Hoe moet je nu straks de strijd aan gaan binden? Je krachten waren toch al klein, en nu schiet er helemaal niets van over.

Gideon moest onder deze omstandigheden echt wel genade krijgen om van de mensen af te zien, en tot God alleen op te zien.

Het geloof van Gideon wordt beproefd. De beproeving des geloofs komt altijd van Gods kant. God doet dit, opdat het goud des geloofs, hetwelk Zijn werk is, er des te heerlijker door tot openbaring komen zou. Doch de Satan maakt er een verzoeking van, opdat men maar harde, ongelovige gedachten van de Heere krijgen zou. En als hem dat gelukt, dan komt een gelovige in het ongeloof terecht. Ja, dat komt voor: Een gelovige in het ongeloof. Daar hebben de schijn-gelovigen zo geen weet van. Die lachen daarom. Die zeggen: Je gelooft toch? Nou man, tob dan niet! Het komt best in orde hoor. Doch ik ben wel eens bang, dat degenen, die de strijd van het geloof niet kennen, straks zullen moeten ontdekken, dat het niet in orde komt, als ze voor God moeten verschijnen. Want de Bijbel leert het ons, dat er velen zijn, die zullen menen in

te gaan en die toch niet zullen kunnen. Die zo licht geloven, worden heel gemakkelijk bedrogen. En er is niets zo erg als zielsbedrog voor de eeuwigheid. Als je in de tijd bedrogen wordt, dan kan dit een tijdelijke strop betekenen. Doch als je voor de eeuwigheid bedrogen wordt, dan is dit een schade voor je ziel en lichaam, die nooit meer te achterhalen is. Weest dus maar bevreesd voor al diegenen, die denken op zijden sokken wel naar de hemel te zullen gaan, en dat anderen ook willen voorhouden. We leven tegenwoordig in een tijd, dat aan het geloof geen strijd meer verbonden schijnt te zijn. En als er nog eens iets is, wat er op lijkt, dan heeft men door een goedkopere redenering het lek weer gauw boven.

Doch die in hun geloof door de Heere beproefd worden, die komen er achter dat dit juist de momenten zijn, die de Satan gebruikt, om zijn helse pijlen in de ziel af te schieten. Hoe kan men dan bestreden worden, als alles wegliep, als niemand het meer ziet zitten met je. Als datgene wat je in handen dacht te hebben, als 't ware tussen je vingers door je ontglipt. Je raakt dan alle houvasten, als leunsels en steunsels kwijt. Je hebt dan meer oog voor wat je verliest, dan voor wat je onder de omstandigheden, waarin je verkeert, nog hebt mogen overhouden. En dan komt de boze zo geruisloos aan boord. Hij zegt dan: Waar is nu God, op Wien gij bouwdet? Je kunt er hier op aan. Je ziet het toch. Je dacht, dat je er al was, en nu ontvalt alles je. Je hebt op die tweëndertigduizend man gesteund, waarvan je dacht dat de Heere ze je gegeven had, en nu lopen er tweëntwintigduizend weg. Heb je al die mannen — al die waarheden, al die beloften — wel van de Heere gekregen? Straks hou je niets meer over. Want wat je nu nog hebt, dat zal je ook wel moeten verliezen.

O wat kan het onder al die omstandigheden benauwd zijn van binnen. Ik werd benauwd van alle zijden....

Misschien heb ik op deze wijze een beetje om het hoekje van de deur van het hart gekeken van deze of gene jonge vriend of vriendin.

Ach, als je bestreden wordt, denk dan niet, dat je de enige bent. En dat het dan waar zal mogen zijn in je leven:

Zij sloegen het oog op God, en liepen als een stroom Hem aan.

En: Hij liet hen nimmer schaamrood staan, maar wendde straks hun lot.

De hartelijke groeten van jullie aller vriend en sterkte in de strijd.

Ds. H. C. v. d. Ent.

BOEKBESPREKINGEN

REFORMATORISCH DAGBLAD

We ontvingen ter recensie een no. van het R.D. en wel dat van 29 oktober j.l. Daarin staat de mededeling, dat het aantal abonnees gestegen is tot 30.000.

Het eerste no. verscheen op 1 april 1971. Toen waren er ongeveer 17.000 abonnees. Uit de grote stijging in betrekkelijk korte tijd blijkt wel, dat het blad steeds meer ingang vindt en in een dringende behoefte voorziet.

Dat is te begrijpen, wanneer we letten op de positieve, principiële inhoud van het R.D. Er zijn natuurlijk aanmerkingen te maken en het is ons bekend, dat die ook wel gemaakt worden, maar we willen ook vermelden, dat directie en redactie alles doen om het blad nog meer aan het doel te doen beantwoorden.

Het blad geeft in vele rubrieken kerknieuws, nieuws uit het buiten- en uit het binnenland, uit de streek en uit steden en dorpen en nog veel meer, te veel om op te noemen. En elke vrijdag is er een R.D. plus, waarin allerlei lezenswaardige artikelen voorkomen.

Het aantal abonnees kan nog belangrijk stijgen. Nog te veel mensen uit onze kringen lezen neutrale bladen of kranten, die niet of niet meer positief christelijk kunnen worden genoemd. Juist met het oog op gezinnen met opgroeiende kinderen is het van groot belang, dat er een krant in de bus komt, die we ook aan onze kinderen kunnen laten lezen. Voor klein en groot is er wel wat in het R.D. dat voor hen is bestemd. En ze worden niet bezig gehouden met artikelen over voetbal enz.

De prijs van het blad is gelijk aan die van andere kranten. Een bezwaar is voor een gedeelte van de lezers nog, dat het blad over de post verzonden wordt, waardoor men pas de volgende dag in het bezit ervan komt. Maar we weten, dat de directie alles doet om zoveel als dat mogelijk is de krant op de dag van verschijning te laten bezorgen.

Is u nog geen abonnee, nu geeft u dan op. U kunt dat desgewenst aan ons doen. Dan kunnen we meteen constateren of dit artikelje in dit opzicht nog enige uitwerking heeft.

EMANCIPATIE EN BIJBEL

door Prof. Dr. J. van Bruggen - Uitgave Ton Bolland, Prinsengracht 493, Amsterdam.

Op de achterzijde van de omslag lezen we het volgende:

„Is de bijbel achterhaald door de emancipatie-beweging van de moderne tijd? Of spreekt zij ook voor de 20e eeuw het verlossende woord?

Op deze vragen gaat de schrijver in en hij beantwoordt ze aan de hand van een bespreking van Paulus' woorden over de vrouw in 1 Korinthe 11, 2-16. Dit bijbelgedeelte dient vaak als voorbeeld voor de „tijdgebondenheid” van de bijbel. Het blijkt echter zeggingskracht te hebben voor een eeuw van emancipatie. Dit boekje werd geschreven naar aanleiding van het feit dat 1975 door de Verenigde Naties is uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Vrouw, terwijl in dit jaar ook de Assemblée van de Wereldraad van Kerken te Nairobi het thema van de bevrijding behandelt. Een werkelijke handreiking bij de bezinning op de plaats van de vrouw is alleen mogelijk door de vragen van een nieuwe hermeneutiek en een moderne samenleving te confronteren met de bijbel”.

In zijn Ter inleiding schrijft Prof. Van Bruggen: Dit boekje is geschreven in een tijd die zich ontgroeit voelt aan de bijbel. De emancipatie-beweging van de geschiedenis schijnt ons te verwijderden van de tijd van deze bijbel. Deze vervreemding wordt men zich sterk bewust bij de gedachte aan de plaats van de vrouw in de Schrift. Juist hier lijken emancipatie en bijbel tegenover elkaar te staan. Wie in deze tijd exegetiseert, moet zich met dit gevoel confronteren. Is het gegrond of is het een waan? Dit boekje wil een exegete geven van Paulus' woorden over de vrouw in 1 Korinthe 11, 2-16. Dat bijbelgedeelte geldt vaak als duidelijk voorbeeld van de tijdgebondenheid van de bijbel. Daarom wil dit boekje ook bezig zijn met het spanningsveld tussen emancipatie en bijbel in het algemeen. Wijken hier de tijden uiteen of botsen hier de normen? Zo is dit commentaar bedoeld als handreiking voor mannen en vrouwen, jongens en meisjes, die in deze tijd niet kunnen leven zonder te kiezen.”

In enige hoofdstukken behandelt de schrijver zijn onderwerp: 1. Emancipatie, 2. Loopt de bijbel achter? 3. De wil van een man en Gods gebod (1 Kor. 11, 2), 4. Hoofd of chef? (11, 3), 5. Een man, een man, een vrouw, een vrouw (11, 4-6), 6. Man - Vrouw - Schepper (11, 7-9), 7. Vrouwen en engelen (11, 10), 8. Geen man zonder moeder (11, 11-12), 9. Niet eigenwijs zijn (11, 13-16) 10. Meer teksten, één boodschap), 11. De bevrijding van man en vrouw.

We achten dit een belangrijk werk. Prof. Van Bruggen wil de Schrift laten spreken en daarnaar moet geluisterd worden. We zouden graag uit de inhoud een en ander willen overnemen, maar dan zouden we niet kunnen volstaan met enkele citaten. Het is beter, dat men, wanneer men over de emancipatie en de plaats van de vrouw voorgelicht wil worden, nauwkeurig kennis neemt van de hele inhoud van dit boek. Men kan dan ook kritisch lezen en met de inhoud zijn voordeel doen.

Prof. Van Bruggen schrijft duidelijk. Het werk is keurig uitgegeven. Het kost f 8,90.

B.

DE BRANDENDE BRAAMBOS

door Ds. E. Fransen

De West-Friese boekhandel, Baron van Wasenaerlaan 5, Ede

De volledige titel is nu: De brandende, maar niet verteerde braambos van Gods Kerk op aarde door E. Fransen, Gereformeerde leraar te Lisse. De oorspronkelijke titel was: De brandende, maar niet verteerde Braambos van Gods Kerk op aarde of De onoverwinnelijke gemeente des levenden Gods. Voorgesteld in een samenspraak tussen Aquila en Nicolaüs over de verschillen in Leer, Doop en Avondmaal van de tegenwoordige Formalisten.

We hebben hier te maken met een heruitgave van dit werkje in de nieuwe spelling.

Ds. Fransen is overleden in 1898. Hij was indertijd een geliefde prediker, die jarenlang verschillende gemeenten gediend heeft, die nu behoren tot de Gereformeerde Gemeenten. Een korte levensbeschrijving zou hier wel op zijn plaats geweest zijn. Dan zouden de lezers beter kunnen begrijpen wie hier aan het woord is. We hebben hier niet te maken met een dogmatische uiteenzetting, maar met een eenvoudig geschrift, dat in de vorm van een samenspraak wil wijzen op en wil waarschuwen tegen gevaren, die de kerk bedreigen en nog bedreigen. Ds. Fransen zegt de dingen op zijn wijze. Wij zouden het hier en daar anders zeggen. Maar daar gaat het nu niet om. De schrijver spreekt ook door deze heruitgave nog nadat hij gestorven is.

Hen eindigt met de heilbode, „dat de Heere Zijn beloften eens mag komen vervullen: Doch over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten de Geest der genade en der geboden, dat de lang verwachte tijd mag aanbreken van Israëls bekering, de Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van Jacob, haar aanneming zal wezen het leven uit de doden. Dan zal zich Jacob verheugen, Israël zal verblijd zijn, Ps. 14:7.” Men leze deze welmenende waarschuwing. Het werkje is keurig uitgegeven.

STEMMEN UIT WITTENBERG - Uitgave van De Geref. Bibliotheek te Goudriaan Z.H.

Van deze serie van preken, artikelen, brieven enz. van Dr. Maarten Luther en zijn tijdgenoten is de 2e bundel verschenen. Deze aflevering bevat 6 preken van Luther over Joh. 11:1-44: de opwekking van Lazarus, Lucas 19:29-40: Jezus' intocht in Jeruzalem en de kracht der dienende liefde, Galaten 1:4-5: Christus, voor onze zonden gegeven, Johannes 13:1-20: de voetwassing, Coloss. 1:24: Kruis en lijden van de Christen, en: de kruisiging op Golgotha.

Luther weet op een zeer bijzondere en eenvoudige wijze een schriftverklaring te geven die ook in onze tijd de mensen nog wel wat te zeggen heeft. Aldus de uitgeefster. Daar kunnen we ons volkomen bij aansluiten. De abonnementsprijs is f 4,— per aflevering.

B.

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

GEBED VOOR MIJN KINDEREN

Ik leg de namen van mijn kinderen in Uw handen.
Graveer Gij ze daarin met onuitwisbaar schrift.
Dat niets of niemand ze meer ooit daaruit kan branden,
ook niet als Satan ze straks als de tarwe zift.

Houdt Gij mijn kinderen vast als ik ze los moet laten
en laat altijd Uw kracht boven hun zwakheid staan.
Gij weet hoe mateloos de wereld hen zal haten,
als zij niet in het schema van de wereld zullen gaan.

Ik vraag U niet mijn kinderen elk verdriet te sparen,
maar wees Gij wel hun troost, als ze eenzaam zijn en bang,
Wil om Uws Naam wil hen in Uw Verbond bewaren
en laat ze nooit van U vervreemden, nooit hun leven lang!
Ik leg de namen van mijn kinderen in Uw handen. - Amen.

EEN TEGEL

met bovenstaand gebed kunt u bestellen bij J. Hoogendoorn, Zijdstaat 63, Aalsmeer, telefoon 02977 - 24429.

De prijs is f 10,-. U krijgt **DE TEGEL** dan onder rembours per post thuisbezorgd.

De gehele opbrengst is bestemd om de oude Ned. Herv. Kerk te Aalsmeer te restaureren.

HELPT U ONS S.V.P.

Belangrijk platennieuws

IN ONZE MEDITATIESERIE „KORENAREN UIT DE VOLLE OOGST” VERSCHENEN 1 MAART jl.

- ★ GH 19 Ds. J. van Vliet; „Het sieraad der ootmoed”
(1 Petr. 5 : 5b).
Ds. H. C. v. d. Ent; „Het geheim van het ware leven”
(Filip. 1 : 21)

REEDS EERDER VERSCHENEN EN NOG LEVERBAAR

GH 05 Ds. W. C. Hovius en Ds. J. van Haaren, GH 06 Ds. H. Rijksen en Ds. B. Haverkamp, GH 07 Ds. W. L. Tukker en Ds. G. A. Zijderveld, GH 08 Ds. L. Huisman en Ds. G. Blom, GH 09 Ds. A. Vroegindeweij en Ds. L. Blok en Ds. M. C. Tanis, GH 10 Ds. R. Boogaard en Ds. J. van Sliedrecht, GH 11 Ds. D. Riedijk en Ds. J. Catsburg, GH 12 Ds. H. G. Abma en Ds. J. C. van Ravenswaaij, GH 13 Ds. K. de Gier en Ds. J. van der Haar, GH 14 Ds. P. Beekhuis en Ds. D. Hakkenberg, GH 15 Ds. H. Veldhuysen en Ds. F. Harinck, GH 16 Ds. G. de Vries en Ds. J. Hoek, GH 17 Ds. H. Hofman en Ds. C. den Boer, GH 18 Ds. R. Kok en Ds. Iz. Kok.

Prijs f 15,90. Voor abonnees op onze serie f 13,50.

Neem nu een abonnement op onze meditatie-serie „KORENAREN UIT DE VOLLE OOGST” en U ontvangt geheel **GRATIS** de prachtige plaat GH 64. „NA VEERTIG JAAR”. Een prachtige herdenkingsplaat van het 40-jarig bestaan van de Herv. Ger. Mannenbond. Massale samenzang en toespraken van Ds. A. Vroegindeweij en Ds. J. Verwelius. U tekent in voor minimaal 1 jaar en ontvangt dan per 1 maart, juni, september en december een nieuw verschenen meditatieplaat. Ook reeds eerder verschenen platen kunt U dan bestellen voor de speciale prijs van f 13,50.

BESTELBON

Zend mij franco huis GH

Ik abonneer mij voor minimaal 1 jaar en zou graag van U ontvangen GH

Deze bon uitknippen en opsturen aan **GOUDEN HARPEN B.V. POSTBUS 135, LISSE**
U kunt ook telefonisch bestellen 02521 - 14543 of 14215.

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal

Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

HOTEL DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085 - 333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

Tevens Hotel-pension de „DREYERHOEVE”

Telefoon 085 - 332904 met dezelfde sfeer en verzorging

Reeds talloze ziekten en kwalen werden bestreden en genezen met behulp van onze meer dan twee eeuwen oude kruidenrecepten. Waar voorgeschreven medicijnen faalden, deed de geneeskracht van onze kruiden zowel de arts als patiënt verstandig staan; o.a. aambeien, bronchitis, bedwateren, blaas- en urine, eczeem, gal, ho-graine, maag, niersteen, reumatiek, slapeloosheid, spataderen, zenuwen, vernauwde bloedvaten, vermagering, waterzucht, overgang enz. enz.

Kuur voor een maand f 9,50
(verzendkosten inbegrepen)

Drogisterij

SIKKING

Barvoetestraat 5 - Haarlem - Telefoon 023-312882
Giro 190609

in WESTKAPELLE en
AAGTEKERKE

ZOMERHUISJES

en
APPARTEMENTEN

in de nabijheid van de
mooie Walcherense
bossen, duinen en
stranden.

Fr. DE VISSER,
Prelaatweg 17
Westkapelle
Telefoon 01187 - 441

Te koop gevraagd
uit de **LEVENSBRON**
JAARGANG
8 t/m 25

Telefoon 070-761725

Voor bijbels, boeken en
muziek

Is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering,

ook van de allernieuwste
uitgaven

LINDENBERG'S
BOEKHANDEL

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM-16
Telefoon 010 - 11 16 07

PLAATS UW

FAMILIEBERICHTEN IN
„BEWAAR HET PAND”

IK VERZAMEL

LEPELS met afbeeldingen van het Koninklijk Huis, Mobilisatie en Oorlogs- en Bevrijdingsherinneringen.

Wie wil zijn lepelvaasje eens voor mij nakijken? E.e.a. uiteraard tegen vergoeding.

S. KRAAK - LAROS

Lokkenstraat 25

's Gravendeel - Telef. 01853 - 2093